

Τίτλος μαθήματος:	Κοινωνική Εργασία στην Ενδοοικογενειακή Βία και την Παιδική Προστασία
Κωδικός μαθήματος	ADCV302
Τύπος μαθήματος:	Υποχρεωτικό
Εξάμηνο παράδοσης:	7ο χειμερινό
Αριθμός πιστωτικών μονάδων - ECTS:	6
Αριθμός εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας :	3
Προαπαιτούμενα μαθήματα:	Κανένα
Γενικός σκοπός και στόχοι:	<p>Ο γενικός σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις έννοιες της βίας και τις ενδοοικογενειακής βίας , τις μορφές της, την νομική αντιμετώπισή της και την αντιμετώπιση της από την σκοπιά της κοινωνικής εργασίας. Σκοπός επίσης είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας ειδικότερα στα παιδιά, τους αιτιολογικούς παράγοντες μέσα στην οικογένεια που προκαλούν την βία, καθώς και την προστασία των θυμάτων με βάση τον νόμο, τους θεσμούς της πολιτείας και τις εξειδικευμένες γνώσεις των ειδικών.</p> <p>Ειδικότερα, οι στόχοι του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις έννοιες της Παιδικής Προστασίας μέσα στο πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας, τα Δικαιώματα του Παιδιού σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού , η οποία διέπει την συνολική ιδεολογία για την πολιτική της Παιδικής Προστασίας κάθε κράτους και ιδιαίτερα της Κύπρου. Οι επί μέρους στόχοι επίσης είναι η κριτική ανάλυση των 54 άρθρων της Σύμβασης, η κατανόηση της αλλαγής της θέσης του παιδιού στην σημερινή κοινωνία, η κατανόηση της συναισθηματικής σημασίας που έχει η οικογένεια για το παιδί και ως εκ τούτου, σε περίπτωση που η οικογένεια αδυνατεί να το φροντίζει, ή ακόμη και να το κακοποιεί, η ανάλυση των προστατευτικών θεσμών της πολιτείας.</p>
Μαθησιακά αποτελέσματα:	<p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ,οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τις διάφορες μορφές βίας και να αναλύουν την φύση και τις επιδράσεις της ενδοοικογενειακής βίας στα παιδιά. • Κατανοούν τα αίτια της ενδοοικογενειακής βίας και τις παρεμβατικές ενέργειες του κοινωνικού λειτουργού και άλλων ειδικοτήτων. • Αναγνωρίζουν τις μορφές κακοποίησης κατά των παιδιών. • Περιγράφουν τα διαγνωστικά χαρακτηριστικά της παιδικής κακοποίησης και τα χαρακτηριστικά υψηλού κινδύνου. • Γνωρίζουν τους θεσμούς και τις εφαρμογές της Παιδικής Προστασίας θεωρητικά και πρακτικά.

	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που σχετίζεται με την Παιδική Προστασία σε σχέση με την ΕΒ στην Κύπρο. • Γνωρίζουν ότι η Παιδική Προστασία από τη 10ετία του 1990 προσανατολίζεται στα πλαίσια που καθορίζονται από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. • Αξιολογούν την αναβάθμιση του παιδιού από <u>αντικείμενο</u> Παιδικής Προστασίας σε <u>υποκείμενο</u> δικαιωμάτων για αποτελεσματικά Προγράμματα Παιδικής Προστασίας. Συσχέτιση με την Ε.Β. • Γνωρίζουν και αναλύουν τα 54 άρθρα της Σύμβασης Δ.Π. κάτω από το πρίσμα των τριών «αρχών δικαιωμάτων»: Προστασία, (protection), Παροχές (provision), Συμμετοχή (Participation). Συσχέτιση με το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας. • Γνωρίζουν ότι ο διαχωρισμός Υπηρεσιών Προστασίας του Παιδιού (Υ.Π.Π.) εφαρμόζεται με σημείο αναφοράς την οικογένεια. Συσχέτιση με εφαρμογές και με την Ε.Β. • Γνωρίζουν, τις Υπηρεσίες Φροντίδας για το παιδί: Ημερήσια φροντίδα «Ιδρυματική» Φροντίδα ,(Στέγες), Αναδοχή, Υιοθεσία. • Συσχετίζουν τις ανωτέρω Υπηρεσίες σε σχέση με το είδος και την ποιότητα φροντίδας για το παιδί. • Γνωρίζουν τα κριτήρια απομάκρυνσης του παιδιού από την οικογένειά του. • Γνωρίζουν και αξιολογούν τις επιπτώσεις του αποχωρισμού του παιδιού από τους γονείς του: άγχος αποχωρισμού, μητρική αποστέρηση, ιδρυματισμός, παιδικό πένθος. • Γνωρίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις του «ιδρυματισμού» και τα συμπτώματα της μακροχρόνιας παραμονής του παιδιού σε «ίδρυμα». • Γνωρίζουν τις περιπτώσεις όπου ενδείκνυται η παραμονή εφήβων σε «ιδρύματα» ή οικότροφες ομάδες. • Γνωρίζουν και αξιολογούν τα χαρακτηριστικά και τα είδη αναδοχής • Γνωρίζουν και αξιολογούν τις μεθόδους, τεχνικές και δεξιότητες του κοινωνικού λειτουργού για εκτίμηση και παρέμβαση στα προγράμματα αναδοχής • Γνωρίζουν τις διαδικασίες της υιοθεσίας. • Γνωρίζουν και αξιολογούν τον ρόλο του κοινωνικού. λειτουργού στην διαδικασία της υιοθεσίας. • Γνωρίζουν να χρησιμοποιούν δεξιότητες εκτίμησης και παρέμβασης στις φάσεις της υιοθεσίας με το παιδί, βιολογικούς γονείς και θετούς γονείς • Αξιολογούν όλα τα Προγράμματα Παιδικής Προστασίας προς το συμφέρον του παιδιού. • Γνωρίζουν τον ρόλο της κοινωνικής εργασίας στην ολιστική εκτίμηση, παρέμβαση και πρόληψη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, μέσα στα πλαίσια της Πολιτικής της Παιδικής Προστασίας. • Γνωρίζουν επίσης τον ρόλο των επαγγελματιών της διεπιστημονικής ομάδας στα πλαίσια της γενικότερης προστασίας του παιδιού μέσα στην οικογένειά του και την κοινωνία, με παράλληλη αναφορά και στα δικαιώματά του.
Περιεχόμενα του	<ul style="list-style-type: none"> • Μορφές βίας και η φύση και οι επιδράσεις της ενδοοικογενειακής βίας (Ε.Β.)στα παιδιά.

<p>μαθήματος:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αίτια της ενδοοικογενειακής βίας και οι παρεμβατικές ενέργειες του κοινωνικού λειτουργού και άλλων ειδικοτήτων. • Μορφές κακοποίησης κατά των παιδιών. • Τα διαγνωστικά χαρακτηριστικά της παιδικής κακοποίησης και τα χαρακτηριστικά υψηλού κινδύνου. • Θεσμοί και εφαρμογές της Παιδικής Προστασίας θεωρητικά και πρακτικά. Ανάγκη για προστασία του παιδιού από την οικογένειά του, όταν αυτό κακοποιείται από μέλη της. • Το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που σχετίζεται με την Παιδική Προστασία σε σχέση με την Ε.Β. στην Κύπρο. • Η Παιδική Προστασία από τη 10ετία του 1990 προσανατολίζεται στα πλαίσια που καθορίζονται από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. • Η γνώση και κατανόηση των Υπηρεσιών και Προγραμμάτων Παιδικής Προστασίας. • Ειδικότερα, η κατανόηση από το φοιτητή των προγραμμάτων Ημερήσιας Φροντίδας, Αναδοχής, «Ιδρυματικής» Φροντίδας και Υιοθεσίας. • Η γνώση από τον φοιτητή των συναισθημάτων του παιδιού κατά τον αποχωρισμό του από τους γονείς – άγχος αποχωρισμού, μητρική αποστέρηση, ιδρυματισμός, παιδικό πένθος. • Η γνώση από τον φοιτητή των μεθόδων, τεχνικών και δεξιοτήτων του κοινωνικού λειτουργού για εκτίμηση και παρέμβαση στα προγράμματα αναδοχής, υιοθεσίας, τοποθέτησης του παιδιού σε Στέγη, καθώς και της συνολικής του προστασίας στην οικογένειά του. • Ο ρόλος της κοινωνικής εργασίας στην ολιστική εκτίμηση, παρέμβαση και πρόληψη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας, μέσα στα πλαίσια της Πολιτικής της Παιδικής Προστασίας. • Ο ρόλος των επαγγελματιών της διεπιστημονικής ομάδας στα πλαίσια της γενικότερης προστασίας του παιδιού μέσα στην οικογένειά του και την κοινωνία, με παράλληλη αναφορά και στα δικαιώματά του.
<p>Συνιστώμενη απαιτούμενη βασική βιβλιογραφία προς μελέτη:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανδρονίκου, Α. Ερωτοκρίτου, Κ. και Χατζηχαραλάμπους Δ. (2013) <i>Εγχειρίδιο Καλών Πρακτικών των Επαγγελματιών Κοινωνικών Λειτουργών για την αποτελεσματική διαχείριση γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας</i>, Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Κύπρου, Λευκωσία • Αποστολίδου, Μ, Μαυρικού, Π. και Πάρλαλης, Σ. (2014) <i>Έκταση, Συχνότητα, Μορφές και Επιπτώσεις της Ενδοοικογενειακής Βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο</i>, Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, Λευκωσία • Καραγιάννης, Δ. (2008). <i>Η δυναμική του ζευγαριού στην κακοποίηση(169-178)</i>.Στον τόμο, <i>Ενδοοικογενειακή Βία</i>, Συμβούλιο Επιμόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία, ΑΩ εκδ. • Καλλινικάκη Θ, (2001),»Ανάδοχη Φροντίδα»,Ελ.Γράμ. • Μπαλούρδος, Δ. και Φρονίμου Ε. (2011) <i>Πρόληψη κακοποίησης και παραμέλησης των παιδιών: καλές πρακτικές</i>, ΕΚΚΕ, ΙΚΠ, Αθήνα. • Νικολαΐδης, Γ. (2008), <i>Μελέτη δημιουργίας επιδημιολογικών εργαλείων διαρκούς επιτήρησης της επίπτωσης κρουσμάτων</i>

	<p>κακοποίησης-παραμέλησης παιδιών. Αθήνα, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Νικολαΐδης, Γ. (2007), <i>Βία κατά ανηλίκων: ερευνητικά δεδομένα και εφαρμογές τους στην καθ' ημέρα πράξη των υπηρεσιών</i>, Αθήνα, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. • Σκουμπουρδή Α. (2008) <i>Εκτίμηση της γονεϊκής επικινδυνότητας στην κακοποίηση του παιδιού,(197-208)</i> Στον τόμο, <i>Ενδοοικογενειακή Βία, Συμβούλιο Επιμόρφωσης στην Κοινωνική Εργασία, ΑΩ εκδ.</i> • Τριζελιώτης Γ, Κουσιδου Α. (1989). «<i>Η Κοινωνική Εργασία στην Υιοθεσία και την Αναδοχή</i>», Κέντρο Βρεφών «Μητέρα», Αθήνα • Καλλιδικάκη Θ, (2001),»<i>Ανάδοχη Φροντίδα</i>»,Ελ.Γράμ. 								
<p>Συνιστώμενη προαιρετική συμπληρωματική βιβλιογραφία προς μελέτη:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αγάθωνος- Γεωργοπούλου, Ε. (1998). <i>Οδηγός για την αναγνώριση και αντιμετώπιση της κακοποίησης και παραμέλησης του παιδιού</i>. Αθήνα: Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. • Αγάθωνος- Γεωργοπούλου, Ε. (1993). <i>Οικογένεια, Παιδική Προστασία και Κοινωνική Πολιτική</i>. Αθήνα: Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. • Αποστολίδου, Μ. και Παγιάτσου, Μ. (2010) <i>Σχέδιο Δράσης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (2010-2015)</i>, Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, Λευκωσία. • Bowlby, J. (1980a) <i>Attachment and Loss</i>, Vol. 3, New York: Basic Books. • Bowlby, J. (1980b) <i>Sadness and depression</i>, Loss Vol. 3, New York: Basic Books. • Comer, E.W. & Fraser, M.W. (1998). Evaluation of six family-support programs: are they effective? <i>The Journal of Contemporary Human Services</i>, 79(12) (March/April), 134. • Howe, D. (1995). <i>Attachment Theory for Social Work Practice</i>. London: McMillan • Kane, J. (2008) <i>Family violence: Issues and experiences in combating violence against children, young people and women</i>, Daphne Programme, European Commission, Brussels (en) • Κυπριακή Δημοκρατία (2005) <i>Οι περί βίας στην οικογένεια (πρόληψη και προστασία θυμάτων) νόμοι του 2000 και του 2004</i>, Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας, Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας • Νικολαΐδης, Γ. & Σταυριανάκη, Μ. (2009). <i>Βία στην οικογένεια. Τεκμηριωμένη πρακτική και τεκμήρια από την πρακτική</i>. Αθήνα: Εκδόσεις ΚΨΜ. 								
<p>Σχεδιασμένες μαθησιακές δραστηριότητες και διδακτικές μέθοδοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εισηγήσεις ✓ Παρουσιάσεις διαφανειών ✓ Ατομική εργασία ✓ Παίξιμο ρόλων ✓ Ανάλυση περιπτώσεων 								
<p>Μέθοδοι αξιολόγησης - κριτήρια:</p>	<table> <tr> <td>- Ενδιάμεση γραπτή εξέταση προόδου:</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>- Εκπόνηση ενδιάμεσης εργασίας:</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>- Γραπτή εξαμηνιαία τελική εξέταση:</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Σύνολο:</td> <td>100%</td> </tr> </table>	- Ενδιάμεση γραπτή εξέταση προόδου:	25%	- Εκπόνηση ενδιάμεσης εργασίας:	25%	- Γραπτή εξαμηνιαία τελική εξέταση:	50%	Σύνολο:	100%
- Ενδιάμεση γραπτή εξέταση προόδου:	25%								
- Εκπόνηση ενδιάμεσης εργασίας:	25%								
- Γραπτή εξαμηνιαία τελική εξέταση:	50%								
Σύνολο:	100%								
<p>Γλώσσα διδασκαλίας:</p>	<p>Ελληνικά</p>								